

Redaktör Richard Svensson

Etablerad 2008

richard@ungafakta.se

Alla Godzillabilder från filmbolaget Toho Ltd.

VEM ÄR DEN DÄR GODZILLA EGENTLIGEN?

Ja, det här filmmonstret har en lång och invecklad historia, och ett ganska dåligt rykte. Godzilla har blivit känt som ett japanskt gummimonster som trampar ner städer och ibland slåss mot andra monster i filmer som är dåligt dubbade till engelska. Men figuren är långt mer invecklad än så. Godzilla har sitt ursprung i hur andra världskriget slutade för Japan. I augusti 1945 släppte amerikanska bombplan två atombomber över städerna Hiroshima och Nagasaki och dödade tusentals människor. I flera år efteråt fortsatte sedan tusentals andra att dö i skador från den radioaktiva strålningen från bombnedslagen. Dessutom skedde provsprängningar i Stilla havet av amerikanska atombomber även efter krigets slut. Dessa hemska minnen av atombomben och fortsatte påminnelser om vad den kunde ställa till med finns fortfarande kvar hos det japanska folket.

Filmbolaget Toho gjorde flera krigsfilmer som skildrar andra världskriget ur japansk synvinkel. Producenten Tomoyuki Tanaka hade läst om hur japanska fiskare blivit sjuka av radioaktiv strålning från atombombsproven i Stilla havet. Dessutom var fisken oätlig och stora delar av Japans fiskeindustri var i fara. 1953 kom den amerikanska filmen "The Beast From 20 000 Fathoms" ("Skräcködlan") i Sverige). Den handlar om en dinosaurie infrysad i sydpolsisen som vaknar av atomsprängningar och

tar sig till New York där den ställer till med förödelse. Tanaka ville göra en egen version, men använda monstret som en symbol för Amerika, atombomben och det elände som fortsatte att drabba Japan.

Hur man gör ett monster

Från början var det tänkt att monstret skulle vara en animerad docka. Så var nämligen effekterna gjorda i "The Beast From 20 000 Fathoms". Men Tanaka förstod att det skulle ta mycket lång tid att göra filmen på det sättet. Eiji Tsuburaya fick i uppdrag att göra alla specialeffekter. Han beslöt sig för att använda en man i en gummidräkt, som gick omkring i noggrant byggda modeller av japanska städer. Det färdiga monstret var inspirerat av olika dinosaurier. Kroppen var en blandning av en

Iguanodon och en Tyrannosaurus rex, med rygglattor som liknade de som Stegosaurus hade. Ett passande namn var förstas också nödvändigt. Det sägs att man på filmbolaget hade en stövuxen anställd som hade fått smeknamnet "Gojira", som är en sammanslagning av orden gorilla och kujira (val). Om detta faktiskt stämmer är det ingen som egentligen vet. Alltså är Gojira Godzillas "rik-tiga", japanska namn. Gojira byggdes som en enorm gummidräkt som vägde 110 kilo. Dräkten bars av stuntmannen Haruo Nakajima, som sedan fortsatte att spela både Gojira och andra monster. Kompositören Akira Ifukube kom på Gojiras berömda rytande genom att dra harts över strängarna på en basfiol och sedan sakta ned det inspelade ljudet.

Eiji Tsuburaya, chef för specialeffekter, regisserar Haruo Nakajima som Godzilla under inspelningen av "Monster Zero."

Första filmen

Regissören Inishiro Honda var den som till slut utformade den färdiga filmen. Handlingen i "Gojira" handlar om fiskebåtar som försvinner till havs. Den fisk som fångas är radioaktiv och kring kusterna pratar man om att en havsdrake, som gamla sagor berättar om, vaknat till liv. Till slut dyker monstret upp och en professor i paleontologi gör klart att detta är en dinosaurie som på något sätt överlevt och förändrats av radioaktiv strålning. Framför allt är monstret större än alla andra dinosaurier (uppåt 100 meter lång och 50 meter hög) och han andas ut en vit eld som smälter ned allting. Gojira tar sig till Tokyo för att suga kraft ur kärnkraftverk och elektricitet. Militären försöker stoppa honom men inga vapen biter på odjuret. Hela Tokyo blir ödelagt och Gojira ger sig ut till havs igen. En ung vetenskapsman har uppfunnit ett vapen som tar bort syret ur vattnet och förintar levande ting. Med detta vapen besegras Gojira och endast hans skelett blir kvar i vattnet.

En framgångssaga

När filmen "Gojira" släpptes 1954 blev den en jättesuccé i Japan. Den visades också i USA, där den döptes om till "Godzilla". Den amerikanska versionen la också till scener som filmats med amerikanska skådespelare. I Japan var "Godzilla" en självklar symbol för följderna av andra världskriget. I USA var den bara en häftig monsterfilm, men inte så mycket mer.

En stor succé kräver förstas en efterföljare och 1955 kom "Gojira-no Gyakushu" ("Godzilla slår till igen"). I denna films handling upptäcks inte bara en ny Godzilla (den som sedan är med i de flesta filmerna) utan också ett annat monster, den taggiga Angilas (också kallad Anguirus.)

Bägge monstren var resultatet av atombombsprover och ställer till med stor förödelse när de till slut möts och kämpar mot varandra i staden Osaka. I USA döpte man helt om filmen och kallade den för "Gigantis, the Fire Monster". Det här var början på en lång serie Godzilla-filmer, alla regisserade av Inoshiro Honda och med specialeffekter av Eiji Tsuburaya. Scenerna med Godzilla spelades in i en filmstudio, där man byggt upp enorma modellbyggen av städer och landskap. Under tiden som en stuntman i Godzilladräkten

Godzilla, Rodan och Mothra attackerar Ghidorah i "Ghidorah, the Three-Headed Monster" (1963). I den färdiga filmen har Ghidorahs regnbågsfärgade vingar bytts ut mot guldfärgade.

brakade fram genom de ömtåliga modellhusen avfyrares små sprängladdningar runt honom. I de scener där flygplan eller stridsvagnar skjuter på Godzilla riggades också dräkten med små explosioner. Hettan inuti Godzilladräkten måste varit enorm! För varje ny film byggdes en ny dräkt. Därför byter Godzilla utseende en aning mellan varje film. Till en början var Godzilla skurken och en symbol för något ont som kommer utifrån. De monster han kämpade mot fick representera det japanska och goda. I "King Kong vs Godzilla" möter han det amerikanska filmmonstret King Kong, fast i en väldigt japansk version. Här är jätteapan Kong en mäktig, oförstörbar varelse som drar kraft ur blixten. Han är mycket större än i de amerikanska filmerna och dyrkas som en gud av folket på en ö i Stilla havet. I "Godzilla vs Mothra" slåss Godzilla först mot jättefjärilen Mothra och sedan mot hennes larver, som väver in Godzilla i en stor silkeskokong. Också Mothra har som fjäril eller mal symboliska värden och står för skönhet, godhet och återfödelse. Dessa symboler missas förstås de flesta av oss i resten av världen. Mothra hade redan fått en egen film liksom ett annat monster, flygödlan Rodan. Det fanns alltså redan filmer om andra jättemonster än Godzilla. Dessa filmer kallas i Japan för Kaiju eiga, vilket ungefär betyder "filmer om märkliga monster".

Monstret blir hjälte

Eftersom Godzilla blivit en så stor favorit beslöt filmbolaget sig för att till slut göra honom till en hjälte. I "Ghidorah, the Three-Headed Monster" anfalls jorden av en eldsprutande, trehövdad jättedrake från rymden. Tillsammans med flygödlan Rodan och en av Mothras larver slåss Godzilla med Ghidorah och besegrar honom. Men redan i nästa film "Monster Zero", möts Godzilla och Rodan igen för att åter kämpa mot Ghidorah, nu för att försvara en annan planet. Under de kommande filmerna hann Godzilla rädda jorden flera gånger, oftast från elaka utomjordingar som styrde de monster han slogs mot. Han hann få en son (Minilla) och möta sin robot-dubbelgångare (Mechagodzilla). På 1970-talet hade filmerna blivit ganska larviga och trots att Godzilla hade en trogen publik beslöt sig filmbolaget Toho för att ta en paus. Denna första serie filmer kallas ofta för Showa-serien, efter namnet på den period då kejsar Hirohito styrde Japan.

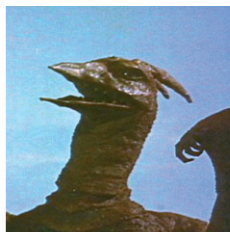
Godzillas vänner

King Seeser

Angilas
(från början fiende)

Rodan

Minilla

Godzilla Jr

Mothra
(Från början fiende)

Jet Jaguar

Godzillafilmerna blev populära i USA framför allt genom att visas på TV. Så fast de japanska filmerna inte längre gjordes kom det nytt material från USA. Man gjorde bland annat en tecknad TV-serie och en serietidning. Mängder av Godzilla-leksaker såldes över hela världen.

Godzillas återkomst

1984 återvände Godzilla i en film som påminner om originalet från 1954. Han anfaller Tokyo och efter att militären misslyckats med att stoppa honom luras han ned i en vulkan med en sändare. 1989 mötte Godzilla ett helt nytt monster, Biollante, men i de filmer som sedan följde under 1990-talet dyker gamla favoriter upp, som Mothra, Rodan, Ghidorah och Mechagodzilla. Dessa nya filmer, som kallas Heisei-serien efter kejsar Akihito, skiljer sig från de andra. Här försvarar Godzilla visserligen jorden mot andra monster, men han är ingen hjälte. Han framställs som en fruktansvärd naturkraft och folk är lika rädda för honom som för de andra monstren. Viktigast av allt – de nya filmerna struntar helt i vad som hänt i Showa-erans filmer. Man börjar alltså om historien om Godzilla på nytt. Även i denna filmserie får Godzilla en liten son (men det förklaras aldrig varifrån). I "Godzilla vs Destroyah" (1995) dör faktiskt Godzilla efter att han blir överhettad och brinner upp. Men Godzilla Junior muterar snabbt och växer till en ny Godzilla. Efter år 2000 fortsätter filmerna i den så kallade Millennium-serien, som slutar med "Godzilla: Final Wars" (2004), där han måste kämpa mot alla sina gamla fiender och några gamla vänner också. Filmbolaget Toho har sagt att de vill vänta 5-10 år innan de gör en ny Godzillafilm. Då kommer de troligen att göra om Godzillas historia en gång till.

Fler filmer

Men det finns andra filmer utanför de filmserier jag nämnt här. "Godzilla, Mothra and King Ghidorah: Giant Monsters All-Out Attack" bygger på den första filmen från 1954. Här utgår man från att ingen har hört talas om Godzilla sedan dess, förrän en helt ny Godzilla plötsligt dyker upp och anfäller Japan. Tre andra monster, Baragon, Angilas och Ghidorah (här en hjälte) vaknar upp för att bekämpa honom. 1998 gjordes en amerikansk variant av Godzilla. I denna film är Godzilla tvåkönad och går upp på land för att lägga ägg. Han kan inte spruta eld och slåss inte mot andra monster. Denna amerikanska Godzilla var dataanimerad och dyker faktiskt upp i den japanska "Godzilla: Final Wars". Där kallas han "Zilla" och blir snabbt besegrad av sin japanske släkting. Det finns också en rolig tecknad kortfilm, den 30 sekunder långa "Bambi Meets Godzilla". Bambi står och betar på en äng. Sedan trampar Godzilla på honom.

Godzillas fiender

King Ghidorah

Mechagodzilla

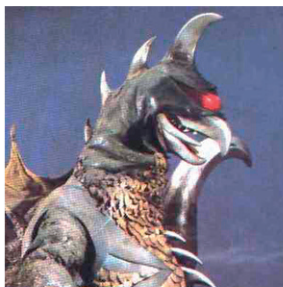
Space Godzilla

Destroyah

Biollante

Gigan

Megalon

Hedorah

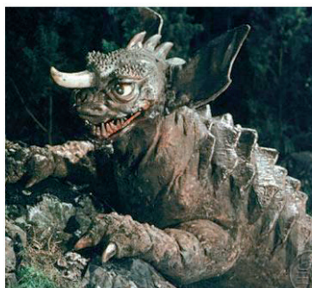
Titanosaurus

King Kong

Megaguirus

Baragon

Ebirah

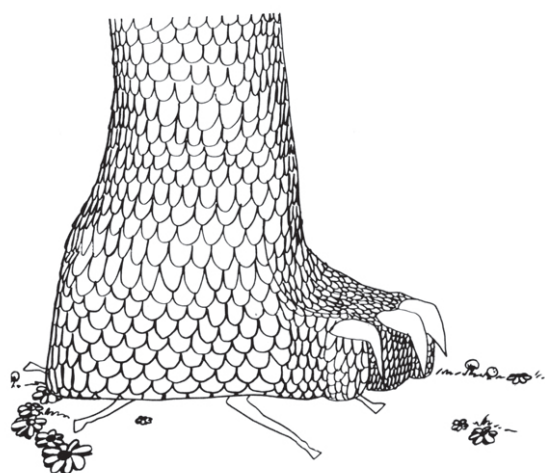
Gimantis

Spiega

Gabara

*Det inte helt oväntade slutet på filmen
"Bambi Meets Godzilla".*

Inte bara på film

Godzilla fortsätter att vara ett av världens mest älskade monster. Han har dykt upp i läskreklam och nämns i olika sånger, bland annat rockbandet Blue Öyster Cult's låt "Godzilla". Den köttätande dinosaurien Gojirasaurus är döpt efter Godzilla, eftersom den troligen var det största rovdjuret under sin tid. Man har skämtat med Godzilla i olika filmer och TV-serier och försöker imitera honom genom att göra nya filmer med andra monster. Men det finns bara en Godzilla och en vacker dag återvänder han för att skaka världen på nytt!

Ur Bestiarier!

Konstiga djur som naturvetare på medeltiden trodde fanns på riktigt!

Gryllion

Det här otäcka djuret beskrevs i flera bestiaries under medeltiden i Europa. Det sådes likna en salamander men var mycket större. Dess hud utsöndrade dessutom en sörja som var dödligt giftig för både människor och djur. Av någon anledning använde gryllionen sitt gift på ett mycket illvilligt sätt. Enligt bestiari-författarna klättrade den upp i träd vars frukt just höll på att mogna och förgiftade all frukten. Alla som åt av frukt från just det trädet blev förstås sjuka och dog. Gryllionen kunde också förgifta vattendrag och på så sätt utplåna hela byar.

Det finns faktiskt djur som liknar gryllionen väldigt mycket, men som är helt ofarliga. Den japanska jättesalamandern kan bli 144 cm lång, men ännu värre är den kinesiska jättesalamandern som kan bli 180 cm lång och väga uppåt 30 kg. Bägge dessa groddjur lever i stilla vatten och jagar insekter, fisk och grodor. Jättesalamandrarna kan också bli väldigt gamla. En japansk jättesalamander som fanns i en djurpark i Holland levde där i 52 år. En gång i tiden fanns så stora salamandrar också i Europa. Schweizaren Johan Jakob Scheuchzer hittade 1725 skelettet av vad han trodde var en människa som drunknat i den syndafloed som man kan läsa om i Bibelns Gamla testamente. Men när fransmannen Georges Cuvier undersökte fossilet 1825 konstaterade han att det var benen efter en jättesalamander.

"NURSERY BOGIES"

I den här avdelningen berättar vi för alla er elaka barn vad som händer om man inte uppför sig! Förr i världen var det populärt att berätta om så kallade "Nursery Bogies" (barnkammar-monster). De här otäcka figurerna dök upp och straffade barn som inte gjorde som de blev tillsagda. Den här gången ska ni få läsa om Cocon från Latinamerika som straffar barn som inte lyder sina föräldrar.

Det fanns en gång en liten flicka som aldrig lydde sin mamma, trots att hon alltid fick vad hon önskade sig. En dag reste de till staden för att titta på ett par guldfärgade skor som flickan ville ha. Eftersom mamman aldrig sa nej till sin dotter köpte hon skorna. På hemvägen gick de förbi en kyrkogård. På en av gravarna låg en vit blodig handske. "På den kyrkogården bor Cocon", sa mamman. "Det är hans handske och den får du absolut inte röra!" Men eftersom flickan aldrig lydde sin mamma tog hon handsken så fort mamman vände ryggen till.

När det blev läggdags ställde flickan guldskena under sängen och lade handsken under sin kudde. Hon var nyfiken på vad som skulle kunna hända. Hon trodde absolut inte på att det fanns något monster på kyrkogården. Men bara lite efter midnatt vaknade flickan av att någon ropade på henne ute i mörkret. En röst sa: "Min handske, min handske. Jag är Cocon och jag vill ha tillbaka handsken du stulit från mig! Jag är under ditt fönster!" Flickan blev nervös och mindes vad mamman sagt, men sen tänkte hon "Asch, det ger sig snart iväg." Men en liten stund senare hördes rösten igen: "Min handske, min handske. Jag är Cocon och jag vill ha tillbaka handsken du stulit från mig! Nu står jag utanför din sovrumsdörr!" Nu blev flickan rädd och ropade: "Jag har inte din handske!" Och så tänkte hon: "Hoppas det snart ger sig iväg!" Men strax hördes rösten igen: "Min handske, min handske. Jag är Cocon och jag vill ha tillbaka handsken du stulit från mig! Nu ligger jag under din säng!"

Nu var flickan riktigt rädd och drog täcket över huvudet. Men det hjälpte inte för en stor hårig arm sträcktes upp och drog in flickan under sängen där hon genast blev uppäten!

Nästa dag var en annan liten flicka på väg hem från staden med sin mamma. De gick också förbi kyrkogården och mamman stannade framför en grav. "På den här kyrkogården bor Cocon", sa mamman. "Det är hans sko och den får du absolut inte röra!" Och din lilla flicka tittade med stora ögon på den blodiga guldsko som låg på graven.